

2008. február

II. évfolyam. 3. szám

TARTALOM

VERS-ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENY 1

HÚSVÉTI SZOKÁSOK, LOCSOLÓ VERSEK 2

HÚSVÉTI HAGYOMÁNYOK 4

HÍRES MÁRCIUSIAK 5

JELES NAPOK 7

TUDOD-E? KIFESTŐ 8

KÉSZÍTETTÉK:

Balázs István
Bengyák Rózsa
Borosné Makarész Julianna
Böröcz Fruzsina
Földes Edina
Frankó András
Frankóné Buzsáki Éva
Gyódi András
Jakabfi Anita
Juhász Károlyné Zsuzsa
Kada Zsuzsanna
Kakstádter Csaba
Kisné Kovács Mária
Meiszericsné Káplár Katalin
Mileticsné Valkó Gabriella
Molnár Mónika
Nyerges Péter
Papp József

VERS - ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENY

Február 21-én, egy csütörtöki napon Nagyatádon voltunk. Vers-és mesemondó versenyen képviseltük iskolánkat. Kormos István Mörrenmorcogi Micó című meséjét adtam elő. Legnagyobb örömömre 1. helyezett lettem. A verseny nagyon izgalmas volt, mert még sok ügyes gyerek mondott verset, mesét. Nagyon izgultam. Jó érzés volt, amikor meghallottam, hogy én lettem az első.

Jól éreztem magam, szívesen elmennék máskor is, mert sok kedves gyerekkel találkoztunk. Nagyon jól esett Mónika néni és Zsuzsa néni bátorítása.

Jutalmul délután elmentünk cukrászdába sütni. Az út hosszú volt, de nagyon tetszett.

Czinke Livia, 4. osztályos tanuló

Február 21-én Nagyatádon vers - és prózamondó versenyt rendeztek. Mi is ott voltunk néhányan az iskolából. Én Juhász Magda Hová lett az ellenőrző? című versét szavaltam. Harmadik helyezett lettem. Nagyon örültem az eredményemnek. Annyira nem is izgultam, pedig nagyon nagy volt a terem és a színpad, meg sok versenyző volt.

A tanár nénik aranyosak voltak, sokat bátorítottak minket. Szívesen elmennék máskor is ilyen versenyekre szavalni vagy mesét mondani. Jól éreztük magunkat, ez egy nagyon szép nap volt.

Délután még cukrászdába is elvittek minket a tanár nénik.

Az utazást is nagyon élveztem.

Kaczur Krisztofer, 4. osztályos tanuló

Húsvéti szokások fiúknak

Locsolkodás

A húsvéti locsolkodás világi szokás. Régebben húsvét hétfőn faluhelyen a kútból húzott vízzel locsolták meg a lányokat, vagy nemes egyszerűséggel egy patakba vetették. A fiúk ezután tojást és szalonnát, vagy festett tojást kaptak, ez utóbbival a lány még az érzelmeit is ki tudta fejezni. Ma a fiúk illatos vízzel locsolnak. A műveletet mondókával kísérik. A lányok köszönetképpen még ma is ajándékot adnak, de ma már a festett tojást sok helyen felváltotta a csokoládéból készült tojás vagy nyuszi figura. Sokszor aprópénz is jár a locsolkodónak. Észak- és nyugat-magyarország egyes falvaiban locsolás helyett a vesszőzés dívik. Mindkét szokás az ősi termékenységvarázsló rítusokból ered.

Húsvéti szokások lányoknak

Tojásdíszítés

Húsvét alkalmával szinte mindenhol festenek vagy díszítenek tojást. Kerülhet az ünnepi asztalra és lehet a locsolók ajándéka is. Készülhet főtt tojásból, ezt elfogyasztják az ünnepek alatt, és díszíthetnek kifűjt tojást, amit általában a következő Húsvétig megőriznek. A tojás lehet egyszínű, általában piros (kék, sárga, zöld -és amilyenre a festőlé sikerül), de lehet különféle technikával készített díszes, rajzos is.

Locsolóversek

Gyermekversek

Kerek erdőn jártam
Kék ibolyát láttam.
El akart hervadni
Meg szabad-e locsolni?

Én kis kertész legény vagyok,
Rózsavízzel locsolkodok.
Úgy locsolom a lányokat,
Mint kertész a virágokat.

Kelj föl párnáidról, szép
ibolyavirág,
Nézz ki az ablakon, milyen szép a világ!
Megöntözlek szépen az ég
harmatával,
Teljék a tarisznya szép piros
tojással!

Zöld erdőben jártam,
Két őzikét láttam.
Az egyik kacsintott,
Ide a forintot!

Én még kicsi vagyok,
Verset nem tudok.
Majd jönnek a nagyok,
Mondanak azok.

Ajtó mellett állok,
Piros tojást várok.
Ha nem adják párjával,
Elszökök a lányával!

Jó reggelt, jó reggelt,
Kedves liliomszál,
Megöntözlek
rózsavízzel,
Hogy ne hervadozzál.
Kerek erdőn jártam,
Piros tojást láttam,
Bárány húzta rengő
kocsin,
Mindjárt ideszálltam.
Nesze hát rózsavíz,
Gyöngyöm,
gyöngyvirágom.
Hol a tojás, piros
tojás?
Tarisznyámba
várom!

Versek fiataloknak

Korán reggel útra keltem,
Se nem ittam, se nem ettem.
Tarisznnya húzza a vállam,
Térdig kopott már a lábam.
Bejártam a fél világot,
Láttam sok-sok szép virágot.
A legszebbre most találtam,
Hogy öntözzem, alig vártam.
Piros tojás, fehér nyuszi,
Locsolásért jár a puszi!

Itt a húsvét, eljött végre,
A szép lányok örömére.
Mert a lányok szép virágok,
Illatos víz illik rájuk.
Kit húsvétkor nem locsolnak,
Hervadt virág lesz már holnap.
Ne fuss el hát, szép virágom,
Locsolásért csók jár, három!

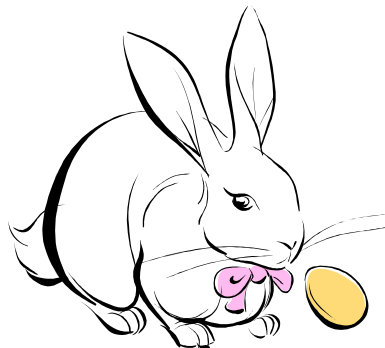
Ó, tavasszal újult ékes
liliomok,
Öntözésre méltó gyönyörű
virágok!
Már eljött az idő, hogy
megújuljatok,
A Szentlélek Isten szálljon
tireátok.
No, ti cimboráim, csuporra,
vederre,
Adjuk meg a lánynak a
tisztelet reggelre!
Hanem egy szót szólok
ezen szép leánynak,
Adjon egy pár hímet,
Szívemből kívánom,
kegyelem magának!

Pálinkás jó reggelt kívánok e háznak,
Főképp a dolgozók jól nevelt lányának!
Elmondom én gyorsan jövetelem célját:
Megöntözzöm most a környék legszebb lányát.
Kívánok e háznak hát mindenből eleget,
Főképp békességet, egészséget és szeretetet!

Ebben a ház udvarában szép kis bimbó nő.
Nevelje majd szépre, jóra a jó Teremtő!
Vizet hoztam a tövére, szálljon áldás a fejére,
Istentől azt kérem, piros tojás a bérem!
Szabad-e locsolni?

Rózsavizes húsvét napját jöttem ma kívánni,
Nem szeretnék a lányokra nagyon sokat várni!
Ez a pár csepp jó szagos víz úgy használ a
lánynak,
Mint a réten a gyöngyharmat a nyíló virágnak.
Olyan lesz az arcuk tőle, mint a hamvas virág,
Örömmükben együtt örül a megváltott világ.
Megváltónk is együtt örül az egész világgal,
Ajándékozgatok meg hát egy hímes tojással!

Eljött a szép húsvét reggele,
Feltámadásunk édes ünnepe.
Ünneplő ruhákba öltöztek a fák,
Pattognak a rügyek, s virít a virág.
A harang zúgása hirdeti ünnepet,
Egy kismadár dalol a zöld rétek felett.
Tündérország rózsái közt gyöngyharmatot
szedtem,
Akit azzal meglocsolok, megáldja az Isten.
Az illatos rózsavíztől megnőnek a lányok,
Zsebeimbe beleférnek a piros tojások.

Húsvéti hagyományok

Húsvéti hagyományok

Mindjárt itt a tavaszi szünet, és vele együtt a húsvét is! Ismersz olyan népszokásokat, hagyományokat, amelyeket ilyenkor szoktak tartani? A tojásfestésről és a locsolkodásról már biztosan hallottál. De milyenek vannak még? És ezeknek mi a jelentése? Nézzük csak!

Még egy-két nap, és jöhet a várva várt pihenés a tavaszi szünetben. Ám, ne feledd a sok kikapcsolódás közepette, hogy közeleg a húsvét is rengeteg hagyománnyal és népszokással! A falun élők biztosan jobban tudják, hogy milyen szokások léteznek ilyentájt, ám a városlakóknak sem árt, ha felelevenítjük

a húsvéti hagyományokat! Te se maradj ki belőlük!

Amint azt bizonyára tudod: a húsvét egyházi ünnep. Keresztény szokások szerint Jézus Krisztus feltámadására emlékezünk ilyenkor, amely a Biblia szerint húsvét vasárnapján történt. Létezik azonban zsidó húsvét is, amelynek beállta előtti napon történt a Megváltó megfeszítése. Maga a húsvét szó pedig onnan származik, hogy a nagyböjt után az emberek ezen a napon kezdték meg újra a húsevést.

Negyvennapos böjt előzi meg a húsvétot, Jézus ugyanennyi ideig tartó böjtölésének és szenvedésének emlékére. Ilyenkor az volt a szokás, hogy a keresztények nem ettek húst, illetve voltak olyanok, akik csak kenyéren és vízen éltek.

A húsvét előtti pénteket hívjuk Nagypénteknek. Ez Jézus kereszthalálának a napja. Ilyenkor a templomokban passiójátékokat, az iskolákban pedig misztériumjátékokat szerveztek, amelyben előadták Jézus szenvedésének és halálának történetét.

A következő nap a Nagyszombat. Ezen a napon számos népszokás létezett: tűzszentelés, vízszentelés és feltámadási körmenet. A szentelendő tüzet a templom mellett gyújtották meg és végig is égették. A megmaradt hamut az emberek hazavitték, és azon főzték az ünnepi ételleket. Voltak, akik különleges erőt tulajdonítottak ennek a hamunak, és ezért tettek belőle

az állatok ivóvizébe, illetve szétszórták a földeken.
A vízszentelés a templom keresztvizének megszentelését jelentette.

A leglátványosabb nagyszombati hagyomány a feltámadási körmenet volt. Esténként legtöbbször a falu legtekintélyesebb embere (például a bíró) vitte körbe Krisztus szobrát a faluban. Ezzel a szertartással ért véget a negyven napos böjt, tehát a családok hazatérve nagy lakomát fogyasztottak, amely nagyrészt sonkából és tojásból állt. (A tojás világszerte a termékenység jelképe.) Szokás volt ezeket az ételeket először a templomban megszenteltetni. Az asszonyok a már megáldott ételekkel szinte rohantak haza, mert az a hiedelem járta, hogy aki gyorsan ér vissza, az ügyes lesz a munkában is.

És végül húsvét hétfőn történt a locsolkodás. Ez azonban nem egyházi, hanem kifejezetten világi szokás. A férfiak és a legények ilyenkor a lányos házakat körbejárva tiszteletük jeléül megöntözték a lányokat. Ám régebben nem kölnivel, hanem kútból húzott vízzel locsoltak. Ezután a lányok, asszonyok megvendégelték a férfiakat tojással és szalonnával. Szokás volt a legényeknek locsolóverset mondani, amiért cserébe festett vagy írott tojás járt. A piros tojás a szerelmes lány érzelmeit tükrözte, még régebben viszont a vörös szín a tojáson Jézus vérének jelképezte. Virágnyelven - úgy, hogy ne kelljen kimondani - fejezték tehát ki a fiatalok az egymás iránti érzelmeiket.

A festett és kifújtt tojások közül azonban nem mindet ajándékozták el a lányok. A többi barkaágra akasztották. Magyarországon ez az ág helyettesítette a pálmaágot, amellyel Krisztust üdvözölték jeruzsálemi bejövetelekor. Húsvét vasárnapján a barkaágot is megszentelték, mert hittek abban, hogy így gyógyító ereje lesz. Ez a növény ma is díszítheti Húsvétkor a szobákat és a konyhákat.

Úgyhogy fiúk, lányok figyelem! Vigyétek tovább a még létező szép hagyományokat! Lányok, fessetek tojásokat és díszítsétek fel a lakást! Ti pedig, fiúk, ne felejtsetek el megöntözni a lányokat, nehogy elhervadjanak!

Híres MÁRCIUSIAK

Kosztolányi Dezső (1885-1936)

1885-ben született Szabadkán, művelt értelmiségi családban. Pesten elvégezte az egyetemet, de nem akart tanár lenni. Az újságírás érdekelte. Budapesti Napló tagja lett. A versei eljutnak Adyhoz Párizsba, de Ady nem írt jó kritikát róluk. 1907-ben jelenik meg az első kötete. 1908-ban indul a Nyugat és ebben is publikál. A nagyközönség előtti sikert az 1910-ben megjelent A szegény kisgyermek panaszai c. kötetével vívta ki. 1913-ban nősült meg; Harmos Ilonát vette feleségül. A háborút ő is elítélte. Ezt a novelláiban fejezte ki. Felmenttette magát a katonaság alól. Az 1920-as évek körül visszavonult. Csodálatos prózai műveket alkotott: Néró a véres költő, Édes Anna, Pacsirta, Aranysárkány

1936 novemberében halt meg.

II. Rákóczi Ferenc (1676-1735)

1676. március 27-én, Borsiban született. I. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona fia. 1704-ben Erdély fejedelmévé választották. Ő volt a Habsburg-ellenes szabadságharc vezére. Szervezkedésért árulással vádolták és letartóztatták. Mielőtt azonban halálra ítélték volna, elmenekült az országból. Haláláig száműzöttként Törökországban élt. 1735-ben török földön, Rodostóban halt meg.

Arany János (1817-1882)

1817. március 2-án született Nagyszalontán. Idős szülei féltő gonddal nevelték fiukat. Arany János a debreceni kollégiumban tanult. Ifjú éveiben vándorszínésznek állt, később tanító, majd tanár lett. Irodalomtankönyveket írt. Évekig a Tudományos Akadémia főtitkára volt. Számtalan szebbnél szebb vers, ballada, elbeszélő költemény szerzője. Élete egyik legsikeresebb műve a Toldi. Budapesten halt meg 1882-ben.

Szabó Lőrinc (1900-1957)

1900. március 31-én született Miskolcon. A tehetséges fiú Debrecenben érettségizett, később azonban Budapesten tanult. Már ekkor elkezdett verseket írni. Alkotásait először Babits Mihály költőhöz vitte el, aki tehetségesnek találta, barátjává fogadta. Első verse kötete 1922-ben jelent meg. Számos versét gyermekeihez írta. Kiemelkedő tehetségét 1957-ben Kossuth-díjjal ismerték el.

Teles napok - március

Március hazánk éghajlati viszonyai miatt a tavasz első, bár gyakran sajnos még hűvös, csapadékos hónapja. A paraszti életben mégis a mezőgazdasági munkálatok kezdetének ideje. Számos az időjáráshoz kapcsolódó megfigyelés és jóslás kötődik ehhez a hónaphoz.

Ugyanakkor március a húsvéti 40 napos nagyböjt hónapja is, ilyenkor tilos a vigalom, a lakodalom, a húsos ételek fogyasztása.

Március 8.

Nemzetközi nőnap, közel 100 éve ez a nap a nemzetközi nőnap. Ilyenkor a férfiak, fiúk apró ajándékokkal kedveskednek az asszonyoknak, lányoknak. Így fejezik ki tiszteletüket irántuk.

Március 12.

Gergely napja, eredetileg a diákság ünnepe, A nap üneplését IV. Gergely pápa rendelte el, ezen a napon emlékeztek I. Gergely pápára, az iskolák patrónusára. Eredete a XVI. századra nyúlik vissza, amikor a tanulók maguk és tanítóik számára adományokat gyűjtöttek. Tulajdonképpen az iskolaév lezárását jelentette, a szeptemberi tanév kezdést csak a XIX. századtól vezették be.

Ezen a napon a gyerekek vidám jelmezes felvonulással, köszöntők éneklésével és dramatikus játékokkal emlékeztek Gergely pápára, bemutatták az iskolai életet, az új tanulókat iskolába hívogatták, kosarukba pedig adományokat gyűjtöttek.

Március 15. Nemzeti ünnep, március 15-én az 1848-as forradalomra emlékezünk. Ezen a napon gyűlt össze a Nemzeti Múzeum kertjében a pesti ifjúság, hogy szabadságot és függetlenséget követeljenek Magyarországnak.

Március 16. Virágvasárnap, a húsvétot megelőző vasárnap. arra a napra emlékeztet, amikor Jézus utoljára ment Jeruzsálembe. A nép pálmaágakat és virágokat hintett a lába elé.

Március 18.

Sándor napja, a néphit szerint az első meleghezó nap. " Sándor, József, Benedek, zsákban hozzák a meleget." Bizonyos vidékeken a zab és árpa vetésére legalkalmasabb napnak tartották.

Március 19.

József napja, kedvelt névnap ünnep. József, a názáreti ács, Jézus gondviselője. Az első meleg tavaszi napnak tartják falun. Erre a napra várják vissza a gólyákat, és a méheket is ekkor eresztik ki. A Mura vidéken a marhákat is kihajtják a legelőre. Számos termésjóslás is kötődik a naphoz. Azt tartják, amilyen az idő Józsefkor olyan lesz nyáron a szénahordáskor is. Ha az égen szivárvány látható, jó lesz a búzatermés.

Március 21.

Benedek napja, a csillagászati tavasz kezdete. A bencés rendet alapító Szent Benedek ünnepe. Egyes vidékeken fokhagymát szenteltek ezen a napon, amelynek aztán csodatévő, betegséggűző erőt tulajdonítottak.

Március 23. Húsvétvasárnap, Krisztus feltámadásának ünnepe. A hívők szentmisével, körmenettel köszöntik a feltámadást.

Március 24. Húsvéthétfő, ezen a napon locsolkodni indulnak a fiúk és férfiak. Megöntözik a lányokat, mint virágokat, hogy el ne hervadjanak.

Március 25.

Gyümölcsoltó Boldogasszony napja, Jézus Szentlélektől való fogantatásának napja. Az évszázados megfigyelésekre alapuló népi bölcsesség szerint ezen a napon indul meg igazán a mezők növényeinek növekedése, ekkor érdemes gyümölcsfát oltani, szemezni.

Tudod-e

...hogy mi a napforduló ?

Van téli és nyári napforduló. Nyári napfordulókör hág a legmagasabbra a Nap az égen. Ekkor június 22-én a leghosszabb a nappal. Azért hívják fordulónak, mert előtte a nappalok egyre hosszabbak, utána pedig egyre rövidebbek. A téli napforduló idején (december 22-én) minden fordítva van. Ekkor jár a Nap a legalacsonyabban. Előtte a nappalok egyre rövidebbek, onnan kezdve pedig egyre hosszabbak.

...hogy mit eszik a húsevő növény ?

Nem rántott csirkét és fasírtot. Ezeknek a növényeknek a leveleik végén tömlőszerű kitüremkedés van, amit kancsónak hívunk. A széle többnyire színes, hogy a rovarokat magához csalogassa. Ha ügyetlenek a kancsó peremén megcsúsznak és a tömlő mélyére pottyannak. Persze menekülnének onnan, de nem tudnak, mert beleragadnak a lefelé álló ragadós szőrszálakba. A fogságba esett rovarok elpusztulnak a kancsó mélyén és felbomló testükből táplálkozik a növény.

Kifestő

